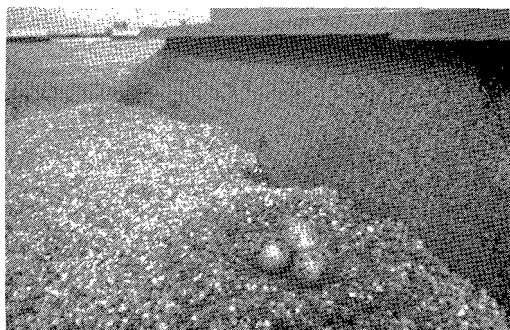

Broedende Visdieven *Sterna hirundo* op het dak van de bloemenveiling Aalsmeer

Het broeden van meeuwen op daken is van veel plaatsen bekend. Dit verschijnsel werd tot voor kort vooral gemeld uit kustplaatsen in Groot-Brittannië en Scandinavië (Glutz von Blotzheim & Bauer 1982). In ons land werd in de jaren tachtig voor het eerst melding gemaakt van het regelmatig broeden op daken van Zilvermeeuwen *Larus argentatus*, Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* en Stormmeeuwen *L. canus* (Kooistra 1985, Vegelin 1989).

Aan de rij van dakbewoners kan nu ook de Visdief worden toegevoegd. Reeds in het voorjaar van 1987 had JB af en toe alarmerende Visdieven bij de veiling van Aalsmeer gezien. In 1989 constateerde hij dat er meer Visdieven alarmeerden en dat er vogels met visjes in de snavel naar het dak vlogen. Op 31 mei 1990 inspecteerden wij een deel van het uitgestrekte complex. Ruim 30 vogels vlogen op en met de kijker konden negen broedende vogels worden gelokaliseerd. Enkele dagen later bezocht JB met het hoofd van de technische dienst wederom het dak. Omdat nu alle delen van het dak bereikt konden worden, werd duidelijk dat zich hier een kolonie van 25 paren had gevestigd. Ook werd bij dit bezoek een alarmerende Kleine Plevier *Charadrius dubius* waargenomen. Bij het zien van enkele zeer jonge Visdieven meldde de heer Vollmüller, hoofd van de technische dienst, dat hij zulke vogels ook reeds bij zijn eerste dakinspectie in 1985 had waargenomen. De eerste vestiging van Visdieven op dit dak heeft mogelijk dus reeds in of vóór 1985 plaatsgevonden.

Nest van Visdief, 12 juni 1990, Aalsmeer (Joost Bouwmeester).
Nest of Common Tern Sterna hirundo.

De Visdieven nestelden vooral bij luchtkokers en dakranden. Op deze plaatsen was fijn grind van de dakbedekking bijeen gewaaid, waardoor er op die plaatsen een ondiepe nestkom kon worden gemaakt. Ook hadden sommige Visdieven hun eieren gedeponeerd op plaatsen waar door aflopend water wat vuil bijeen was gebracht. Door de zware regenbuien van begin juni werden deze legfels echter weggespoeld. De overige nesten liepen echter ook gevaar. Voor de tweede helft van juni waren namelijk werkzaamheden gepland om de schade aan het dak, ontstaan door de zware winterstormen, te herstellen. Gelukkig bleek de technische dienst bereid het karwei uit te stellen tot na het broedseizoen. Tevens werd toegezegd om op de nieuwe, volkomen gladde dakbedekking speciale voorzieningen voor broedende sterns aan te brengen.

De Visdieven van de Aalsmeerse bloemenveiling zijn mogelijk afkomstig van de kolonies bij Amsterdam. Nadat de aantallen op de opgespoten terreinen in het westelijke havengebied en de Bijlmermeer aan het eind van de jaren zeventig waren teruggelopen, vestigde zich in 1981 een kolonie in de middenberm van het verkeersknooppunt Nieuwe Meer (Buker & Hartog 1988). Deze kolonie groeide van 75-100 paar in 1981 tot c. 800 paar in 1990 (A. Hartog). In 1986 vestigde zich ook een kolonie op het verkeersplein Holendrecht. Deze kolonie telde in 1990 c. 35 paar (A. Hartog). Beide kolonies hadden bij herhaling te lijden van ernstige verstoring zoals maaien in de broedtijd. Wellicht daardoor zijn Visdieven op zoek gegaan naar alternatieve nestelgelegenheid. In de Amsterdamse Bullewijk werden in 1987 één en in 1988 twee nesten van Visdieven op bedrijfsgebouwen aangetroffen. Tot vestiging van een kolonie kwam het hier niet, vermoedelijk omdat door grondwerkzaamheden op korte afstand een geschikt terrein voor Visdieven ontstond. Hier werd in 1990 door 110 paar gebroed (A. Hartog).

In de regio Amsterdam zijn op veel plaatsen uitgestrekte, platte daken aanwezig. Een groot deel van deze daken is voor vestiging van een visdievenkolonie ongeschikt vanwege het gebruikte materiaal. Alleen daken met grind kunnen als potentiële broedplaatsen worden beschouwd. Wellicht dat in de nabije toekomst steeds meer Visdieven hiervan gebruik zullen maken. Het geeft echter te denken dat deze soort in toenemende mate afhankelijk wordt van merkwaardige broedplaatsen als verkeerspleinen en daken.

Summary *Roofnesting of Common Tern Sterna hirundo at Aalsmeer.*

In 1990 25 pairs of Common Terns bred on the immense flat roof of the flower-auction building in Aalsmeer (close to Schiphol-Amsterdam). The species has probably used this site for nesting since 1985 or earlier. In the eighties Common Terns established two colonies (1990: c. 800 and 35 pairs) in the middle of traffic roundabouts in Amsterdam. Probably due to disturbance there some terns nested on roofs close to the smallest of these two colonies (1987: 1, 1988: 2). The Aalsmeer terns may also have originated from these new colonies on roundabouts near Amsterdam.

Literatuur

- BUKER J. & HARTOG A. 1988. Visdiefjes bezetten een verkeersknooppunt, Vogels 46: 172-174.
GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N. & BAUER K. 1982. Handbuch der Vögel Mitteleuropas Band 8 II. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden.
KOOISTRA H. 1985. Stormmeeuwen *Larus canus* broedend op en tegen gebouwen. Limosa 58: 73-74.
VEGELIN J. C. G. 1989. Zilvermeeuwen *Larus argentatus* en Kleine Mantelmeeuwen *L. fuscus* als broedvogel op daken in IJmuiden. Limosa 62: 154-155.

Joost Bouwmeester & Jelle van Dijk,
L. Hellenberghof 32, 2022 XT Noordwijk aan Zee

Grote Mantelmeeuwen *Larus marinus* vallen Grote Zaagbekken *Mergus merganser* lastig

Beekman & Platteeuw (1989) beschreven Grote Mantelmeeuwen die Futen *Podiceps cristatus* poogden te verschalken. Op 4 februari 1984 zag ondergetekende een soortgelijk geval nabij de Knardijk ter hoogte van het Bovenwater in Zuidelijk Flevoland.

Twee adulte ♂♂ Grote Zaagbekken zaten elkaar achterna. Als de ene zaagbek onder water dook, volgde de andere. Weer boven water gekomen stoven beide vogels op elkaar af en vielen elkaar met luid klapperende vleugels en gepik aan. Dit tafereel herhaalde zich gedurende vier à vijf minuten, totdat een derdejaars Grote Mantelmeeuw op een afstand van c. vier meter van de zaagbekken landde. De zaagbekken staakten onmiddellijk hun achtervolgingen en zwommen ieder een kant op. Opeens vloog de meeuw achter één van de zaagbekken aan, welke in haast probeerde weg te komen. De mantelmeeuw bleef de zaagbek volgen en wilde zich van een hoogte van c. een meter op de zaagbek laten vallen. Zodra de meeuw hiertoe aanstalten maakte, vloog de zaagbek weg. Dit gebeurde drie à vier keer, zonder enig succes voor de Grote Mantelmeeuw. Vervolgens vloog de meeuw terug naar de eerste Grote Zaagbek, landde er vlak achter en

stormde op hem af. Voordat de zaagbek iets kon doen, had de mantelmeeuw de kop van de zaagbek te pakken en duwde deze enkele keren omlaag. De Grote Zaagbek spartelde hevig tegen en het lukte hem aan de meeuw te ontsnappen. De zaagbek dook onder en de Grote Mantelmeeuw vloog uiteindelijk weg.

Dit gedrag zou op predatie kunnen duiden omdat de Grote Mantelmeeuw de ene Grote Zaagbek daadwerkelijk beetpakte en onder water probeerde te duwen. De kans is tamelijk groot dat deze twee vechtende zaagbekken werden uitgekozen om als prooi te dienen, omdat het hier geen compacte groep betrof. Een vogel binnen een groep is vermoedelijk moeilijker te pakken dan een solitaire vogel.

Summary *Great Black-backed Gull Larus marinus attacks Goosander Mergus merganser*

In February 1984, at Bovenwater in Zuidelijk Flevoland, a Great Black-backed Gull attacked two fighting Goosanders. One Goosander was attacked without success; it escaped by flying. The other bird was attacked violently, grabbed by its head an almost pushed under water. This bird freed itself and escaped by diving. It is suggested that these Goosanders were attacked because they were solitary.

N. H. Shillcock, Maasstraat 374, 7417 AW Deventer

Adulte Grote Mantelmeeuw *Larus marinus* pakt juveniele Kluut *Recurvirostra avosetta*

Op 12 augustus 1989 om 15u45 bevond de auteur zich op de dijk tussen het Posthuiswad en de Kroonspolders te Vlieland. Het was stralend weer, c. 18°C, onbewolkt en zonder noemenswaardige wind. Het wad was bevolkt met grote aantallen steltlopers: strandlopers *Calidris spec.*, Tureluurs *Tringa totanus*, Zilverplevier *Pluvialis squatarola*, Wulpen *Numenius arquata*, Rosse Grutto's *Limosa lapponica*, Scholeksters *Haematopus ostralegus*, Steenlopers *Arenaria interpres* en enkele Kluten. Deze groep Kluten bestond uit c. zes adulte en vier juveniele individuen. De jongen waren wat grootte betreft niet meer te onderscheiden van de ouders. Door alle steltlopers, inclusief de Kluten, werd druk gefoerageerd. Plotseling gingen grote groepen steltlopers luid roepend de lucht in en streken pas op aanzienlijke afstand weer neer. De oorzaak was een zeer laag (< m) over het Posthuiswad vliegende volwassen Grote Mantelmeeuw. Deze vloog ongeveer van noord naar zuid en had dus niet het voordeel van de verblindende werking van de zon. Nadat de rust was teruggekeerd werd de meeuw uit het oog verloren. Binnen 30 seconden werd echter opnieuw de aandacht ge-